

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 02 sierpnia 2023 r.

WNP-I.4131.188.2023

Sejmik Województwa Mazowieckiego
ul. Jagiellońska 26
03 - 719 Warszawa

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Na podstawie art. 82 ust. 1, w związku z art. 79 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094, z późn. zm.)

stwierdzam nieważność

załącznika do uchwały nr 138/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 11 lipca 2023r. *w sprawie Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim*, w zakresie ustaleń:

- § 3 ust. 1 pkt 4 w zakresie w jakim nie przewiduje możliwości udzielenia urlopu studentce w ciąży i studentowi będącemu rodzicem,
- § 9 ust. 2 w odniesieniu do sformułowania: „*na rachunek bankowy wskazany przez stypendystę*”,
- § 10 ust. 1 pkt 2 w zakresie w jakim nie przewiduje możliwości udzielenia urlopu studentce w ciąży i studentowi będącemu rodzicem,
- § 11 ust. 1 w odniesieniu do sformułowania: „*wraz z odsetkami liczonymi od dnia przekazania stypendium*”,
- załącznika Nr 2 do Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, stanowiącego załącznik do ww. uchwały, w zakresie w jakim wymaga podania następujących danych: daty i miejsca urodzenia, numeru PESEL, telefonu kontaktowego i adresu email,

- załączników od Nr 3 do Nr 6 do Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, stanowiącego załącznik do ww. uchwały, w zakresie w jakim wymagają podania następujących danych: telefonu kontaktowego i adresu email.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 11 lipca 2023 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę Nr 138/23 w sprawie *Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim.*

Podstawę prawną uchwały stanowią art. 18 pkt 19a w zw. z art. 11 ust. 2 pkt 4 ustawy o samorządzie województwa oraz art. 96 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).

W § 3 ust. 1 pkt 4 Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, który stanowi załącznik do ww. uchwały wprowadzono następującą regulację prawną:

„§ 3.1(4) O przyznanie stypendium może ubiegać się student, który spełnia łącznie następujące kryteria: nie korzysta z urlopów określonych w regulaminie studiów na dzień składania wniosku oraz w okresie, na który ubiega się o przyznanie stypendium.”.

W myśl § 10 ust. 1 pkt 2 Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, który stanowi załącznik do ww. uchwały:

„§ 10.1(2) Stypendysta traci prawo do przyznanego stypendium w przypadku wystąpienia co najmniej jednej z poniższych okoliczności: skorzystania z urlopów określonych w regulaminie studiów.”.

Zgodnie z art. 85 ust. 2 pkt 2 w zw. z ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, studentce w ciąży i studentowi będącemu rodzicem nie można odmówić zgody na urlopy od zajęć oraz urlopy od zajęć z możliwością przystąpienia do weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się określonych w programie studiów.

Prawodawca lokalny przyjął inkryminowane regulacje prawne z istotnym naruszeniem przepisów ww. ustawy albowiem nie przewidział wyjątku dotyczącego braku możliwości odmowy zgody na urlopy studentce w ciąży i studentowi będącemu rodzicem.

Zgodnie z § 9 ust. 2 Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, który stanowi załącznik do ww. uchwały:

„§ 9.2 Stypendium jest wypłacane w miesięcznych ratach na rachunek bankowy wskazany przez stypendystę w terminie do 15. dnia następnego miesiąca (...).”

Wprowadzenie regulacji w takim kształcie nakłada na studenta obowiązek posiadania rachunku bankowego, co stanowi o przyjęciu przepisu bez ustawowego upoważnienia.

Nie uwzględniono sytuacji, w której student nie posiada rachunku bankowego, a spełnia przesłanki uprawniające go do otrzymania stypendium. Nie wiadomo zatem, w jaki sposób zostanie mu wypłacone stypendium.

Zgodnie z 96 ust. 2 i ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa:

- 1) rodzaj stypendium;
- 2) kryteria i sposób przyznawania stypendium;
- 3) maksymalną wysokość stypendium, o którą może ubiegać się student;
- 4) warunki wypłacania stypendium.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może również określić warunki zwrotu stypendium i odstąpienia od żądania jego zwrotu.

Przepis nie ma charakteru otwartego, co oznacza że brak podstaw do formułowania, choćby pośrednio obowiązku posiadania rachunku bankowego przez studenta.

Zgodnie z § 11 ust. 1 Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, który stanowi załącznik do ww. uchwały:

„§ 11.1 Stypendysta zwraca stypendium wraz z odsetkami liczonymi od dnia przekazania stypendium w przypadku (...).”

Zgodnie z art. 359 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, z późn. zm.) odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu.

Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w orzecznictwie sądowym: *„norma prawna zawarta w przepisie art. 359 § 1 i 2 KC dotyczy odsetek a zarazem wskazuje, kiedy są one należne od sumy pieniężnej i wymienia sytuacje, w których odsetki są należne. Wynikać to musi z czynności prawnej, bądź ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu”* (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach - II Wydział Karny z dnia 25 lipca 2019 r. sygn. akt II AKa 192/19).

Prawodawca lokalny przyjął kwestionowaną w rozstrzygnięciu nadzorczym regulację bez upoważnienia ustawowego. Jak już wyżej wskazano, źródłem powstania obowiązku zapłaty odsetek mogą być wyłącznie sytuacje wskazane wprost w Kodeksie cywilnym. Poza tym, przepisy ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w sposób jednoznaczny wskazują przypadki, w których powstaje obowiązek zapłaty odsetek, przy czym nie dotyczą one sytuacji, w których student jest zobowiązany do zwrotu stypendium. Poniżej przywołano przykładowe regulacje prawne ustawy dotyczące obowiązku zapłaty odsetek.

Zgodnie z art. 101 ust. 5 ww. ustawy, w przypadku gdy informacje, na podstawie których udzielono kredytu studenckiego, zawieszono jego spłatę lub go umorzono, okazały się nieprawdziwe, kredytobiorca spłaca kredyt wraz z odsetkami nienależnie wypłaconymi ze środków Funduszu Kredytów Studenckich.

Podobnie, w myśl art. 102 ust. 1 tejże ustawy, na wniosek kredytobiorcy w przypadku trudnej sytuacji życiowej spłata kredytu studenckiego wraz z odsetkami może być zawieszona na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

W załączniku Nr 2 do Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, stanowiącego załącznik do ww. uchwały wprowadzono obowiązek podania następujących danych: daty i miejsca urodzenia, numeru PESEL, telefonu kontaktowego i adresu email.

W załącznikach od Nr 3 do Nr 6 do Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, stanowiącego załącznik do ww. uchwały wprowadzono obowiązek podania następujących danych: telefonu kontaktowego i adresu email.

W ocenie organu nadzoru żądanie podania danych w postaci: daty i miejsca urodzenia, numeru PESEL, telefonu kontaktowego i adresu email, wykracza poza zakres danych, których można żądać od osób ubiegających się o przyznanie możliwości otrzymania stypendium, przede wszystkim ze względu na to, że dane te nie są w żadnym zakresie związane z możliwością otrzymania stypendium.

Ponadto zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. c i e oraz ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. UE. L. z 2016 r. 119.1), zwanego dalej „RODO”, przetwarzanie jest zgodne z prawem wyłącznie w przypadkach, gdy - i w takim zakresie, w jakim - spełniony jest co najmniej jeden z poniższych warunków: przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego

na administratorze lub przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi.

W wyroku z 15 grudnia 2021 r., sygn. II SA/Wa 492/20 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wskazał, że: „(...) używanie numeru PESEL na potrzeby oznaczenia strony postępowania administracyjnego, w przypadku gdy brak jest przepisu wprost stanowiącego podstawę dla przetwarzania tej danej, jest nadmiarowe i niezgodne z zasadą minimalizacji danych wyrażoną w art. 5 ust. 1 lit. c RODO. Zgodnie z tym przepisem, dane osobowe muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane („minimalizacja danych”). Numer PESEL, stanowi krajowy numer identyfikujący osoby fizyczne, o jakim mowa w art. 87 RODO”.

Nie ulega wątpliwości, że nr PESEL podlega szczególnej ochronie, bowiem jak wskazuje się w piśmiennictwie, prawodawca unijny wprowadził omawianą regulację, mając na uwadze fakt, iż wykorzystywanie uniwersalnych identyfikatorów osobowych może stwarzać różnego rodzaju zagrożenia w sferze ochrony danych osobowych (P. Fajgielski [w:] Komentarz do rozporządzenia nr 2016/679 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) [w:] Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz, Warszawa 2018, art. 87.).

Organ nadzoru wskazuje, że w sytuacji, gdy ustawa nie nakłada na wnioskującego obowiązku podania danych, tj.: daty i miejsca urodzenia, numeru PESEL, telefonu kontaktowego i adresu email, uznać należy, że dane te nie są danymi niezbędnymi do rozpatrzenia wniosku o przyznanie stypendium. Dane te wykraczają poza zakres danych, bez których nie jest możliwe rozpatrzenie wniosku. Przetwarzanie tych danych nie mieści się w tym przypadku w zakresie przesłanki niezbędności do wykonania zadania realizowanego w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi (art. 6 ust. 1 lit. e RODO). Nie stanowią one danych niezbędnych do rozpatrzenia wniosku oraz są danymi nadmiarowymi. Niedopuszczalnym jest zatem, aby od podania tych danych osobowych, organ władzy publicznej uzależniał rozpatrzenie wniosku o możliwość otrzymania stypendium, zwłaszcza że warunkiem koniecznym do otrzymania stypendium jest m.in. wypełnienie wniosku, którego wzór stanowi załącznik Nr 2 do Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, który to regulamin stanowi załącznik do inkryminowanej uchwały.

Powyższe wynika wprost z brzmienia § 3 ust. 3 Regulaminu programu stypendialnego w roku akademickim 2023/2024 dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, który to regulamin stanowi załącznik do inkryminowanej uchwały:

„§ 3.3 Warunkiem przyznania stypendium jest spełnienie kryteriów, o których mowa w ust.1, oraz złożenie wniosku wraz z załącznikami, o których mowa w § 5 ust. 2.”.

W ocenie organu nadzoru Sejmik Województwa Mazowieckiego określając wzór wniosku, w zakresie żądania podania danych w postaci daty i miejsca urodzenia, numeru PESEL, telefonu kontaktowego i adresu email, przekroczył zakres ustawowego upoważnienia.

Wziąwszy powyższe okoliczności pod uwagę, organ nadzoru stwierdza nieważność uchwały, w odniesieniu do ustaleń, wskazanych w sentencji niniejszego rozstrzygnięcia nadzorczego, co na mocy art. 82a ust. 1 ustawy o samorządzie województwa skutkuje wstrzymaniem jej wykonania, w tym zakresie, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia.

Województwu, na podstawie art. 86 ustawy o samorządzie województwa, służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, w terminie 30 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone orzeczenie wydał.

wz. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Sylwester Dąbrowski

I Wicewojewoda Mazowiecki

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/